	נוהל ארגוני	
	תחום: הנהלה	מספר הנוהל: 01-012
		תאריך אישור: ינואר 2017
	סיווג לסטנדרט אקרדיטציה: **GLD 07.00 , COP 10.02 ,ME2, HRP 01.02-01.03, PCC 02.01**	תאריך עדכון: ינואר 2025
		מהדורה: 3
	שם נוהל: ועדת אתיקה מוסדית	דף 1 מתוך **8** דפים

1 רקע

חוק זכויות החולה, התשנ"ו – 1996 (להלן: "החוק") מגדיר את התהליך הנדרש לקבלת הסכמה מדעת של מטופל לטיפול רפואי ומנגנון לקבלת החלטות במקרה בו לא ניתן לקבל את הסכמתו מדעת של המטופל, בהתאם לדחיפות הרפואית למתן הטיפול. המנגנון מאזן בין כבוד המטופל וחופש הבחירה וההחלטה שלו, ובין שמירה על שלומו ובריאותו הגופנית והנפשית. עפ"י החוק, לוועדת אתיקה מוסדית יש סמכויות לדון במצבי סירוב לטיפול, בין אם מקורו בטעמים רפואיים או אישיים, ובין אם מקורו בצו אמונה, תרבות או נוהג חברתי. **(GLD.07.00)**
כמו כן מוסמכת הועדה לדון במניעת מידע מהמטופל, כאשר עלול הדבר להסב לו נזק נפשי או גופני, במסירתו לזולת לשם הגנה על בריאותו או על בריאות הציבור, ובמצבים נוספים שיפורטו בנוהל.
מטרת הנוהל היא להגדיר תהליך לניהול סירוב מדעת של מטופל לטיפול רפואי הכרחי ולספק מנגנון לפתרון מחלוקות אתיות בין המטופל ואנשי הצוות, כמתואר לעיל.

2 עיקרי השינויים

2.1 Joint Commission International Accreditation Standards for Hospitals, 8 th edition

עקרונות ביצוע

סמכויות ועדת אתיקה

הפנייה לוועדה

אופן קבלת החלטות הוועדה

הרכב הוועדה

מניין חוקי

התרשים בעמוד לעיל מהווה תוכן עניינים גרפי וניתן ללחוץ על כל צורה ולהגיע לפרק המתאים

תוכן העניינים

הנושא	עמוד
עקרונות לביצוע:	
סמכויות הוועדה	3-4
הפניה לוועדה	4
אופן קבלת ההחלטה	5
הרכב הוועדה	6
מניין חוקי	6-7
מונחים והגדרות	7
אחריות וסמכות	7
סימוכין	8
כתיבה ואישור הנוהל	8

3 עקרונות לביצוע

סמכויות הוועדה

3.1 ועדת האתיקה מוסמכת לדון ולהחליט במצבי מחלוקת אתית בין המטופל, הצוות המטפל, בני משפחה או נציגו החוקי של המטופל. כן משמשת הועדה כגורם מייעץ וממליץ בסוגיות אתיות הקשורות בטיפול הרפואי. להלן טבלה המרכזת את סמכויות ועדת האתיקה המוסדית:

סמכות	פירוט	תדירות	כשירות המטופל
דיון עיתי	סוגיות אתיות רוחביות או נושאים עקרוניים	3 פעמים בשנה	לא רלבנטי
סירוב לטיפול רפואי	במידה והטיפול הרפואי הכרחי למניעת נזק בלתי הפיך למטופל, לרבות פטירה	אד הוק, תתכנס תוך 48 שעות	מטופל כשיר או שמונה לו תומך החלטה
מניעת מידע רפואי ממטופל בין לפני קבלת הסכמה מדעת לטיפול ובין מידע המצוי ברשומה הרפואית שלו	במידה ומסירת המידע עשויה להסב לו נזק נפשי או גופני	אד הוק החלטה תוך 48 שעות ממועד הפנייה לוועדה	מטופל כשיר או שמונה לו תומך החלטה
מסירת מידע רפואי על מטופל לאדם אחר	אם מסירת המידע עשויה למנוע נזק לאדם אחר או לבריאות הציבור	אד הוק החלטה תוך 30 יום ממועד הפנייה לוועדה	מטופל כשיר או שמונה לו תומך החלטה
מסירת מידע גנטי על מטופל לבן משפחה למרות התנגדות המטופל	במידה והמידע מיועד לטיפול בבן המשפחה	אד הוק	מטופל כשיר או שמונה לו תומך החלטה
השגה על תיעוד ברשומה הרפואית	ככל שהתגלה בוועדת בקרה ואיכות מידע עובדתי שסותר את הרשומה או שאינו קיים בה	החלטה תוך 30 יום ממועד הפנייה לוועדה	לא רלבנטי
מחלוקת בין מטופל ונציגו החוקי	ועדת האתיקה תדון כגוף מייעץ. הסמכות להכריע מסורה לבית המשפט	אד הוק	מטופל שאינו כשיר/ כשירות חלקית

חוות דעת על טיפול באסיר שובת רעב	ועדת האתיקה תדון כגוף מייעץ	החלטה תוך 30 יום ממועד הפנייה לוועדה	מטופל כשיר או שמונה לו תומך החלטה

חזרה

4 הפניה לוועדה

4.1 הגורמים הרשאים לפנות לוועדה הם: מטפל, מטופל, קרוב משפחה, ידיד קרוב מטעמו של המטופל, נציג חוקי של המטופל, גורם הנהלה, וכן כל איש צוות המעוניין להעלות בעיה אתית לדיון בוועדה.

4.2 ההפניה תכלול את פרטי המטופל, פרטי הפונה אם אינו המטופל וקרבתו למטופל, עובדות הבקשה העיקריות , ענינו של הפונה בבקשה והוראת החוק עליה מסתמכת הפנייה.

4.3 הפנייה לוועדה תתבצע בשעות העבודה המקובלות אל מזכירות המערך לאיכות ובטיחות המטופל בטלפון 03-6974732 מחוץ לשעות העבודה (בשעות התורנות) ובמקרים דחופים בלבד- ישירות לסמנכ"ל איכות ובטיחות המטופל.

חזרה

5 אופן קבלת החלטות בוועדה

5.1 כללי

5.1.1 רצוי שהכרעה בדיון אתי רפואי (החלטה או המלצה) תעשה בשכנוע ובהחלטה / המלצה פה אחד. אם הדעות בוועדה חלוקות ולא ניתן להגיע להחלטה פה אחד, תתקיים הצבעה.

5.1.2 אם מתקיימת הצבעה, בעת שבדיון נוכחים חברים מעבר להרכב הקבוע בחוק- ישתתפו בהצבעה רק חברי ההרכב החוקי.

5.1.3 ביחס להכרעה בנושא במצוי בסמכות הועדה לפי חוק – תכריע דעת הרוב ובמצב של שוויון קולות בבקשה לכפות טיפול או למנוע מידע ממטופל – תידחה הבקשה. במצבים אחרים תכריע דעת יו"ר הוועדה.

5.1.4 יו"ר הוועדה יקבע האם החלטה תתקבל בנוכחות המטופל או המטפל, או לאחר סיום שמיעת הצדדים ללא נוכחותם.

5.1.5 כל החלטה צריכה להיות מתועדת ומתויקת אצל מרכז הוועדה.

5.1.6 לצורך מעקב, לימוד, בקרה ואיכות, יש לקיים מעקב אחר יישום החלטות והמלצות הוועדה.

5.2 תיעוד החלטת הוועדה

5.2.1 החלטת הוועדה תהיה מנומקת ובכתב (אלא אם כן החליטה הוועדה אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו) ותימסר לפונה סמוך ככל שאפשר לסיום הדיון ומועד קבלת ההחלטה.

5.2.2 החלטות על כפיית טיפול (ס' 15 (2)) ועל מסירת מידע רפואי של מטופלת לזולת לשם הגנה על בריאות הזולת / הציבור (ס' 20 (א)(5)) תתועדנה ברשומה הרפואית של המטופל, לרבות בשדה המאפשר שיתוף המידע עם מוסדות רפואיים אחרים.

5.2.3 החלטות על מניעת מידע מהמטופל תתועדנה ותישמרנה במזכירות הוועדה. במקרה זה יתועד ברושמת המטופל כי "התקיים דיון בוועדת אתיקה" ללא פירוט הנושא, מהות הדיון וההחלטה שהתקבלה.

5.2.4 החלטה בהשגה על הכללת מידע בתיק המטופל לאחר ועדת בקרה ואיכות (ס' 23) תתועד ברשומה הרפואית של המטופל. החלטה הדוחה השגה כאמור תתויק במזכירות הוועדה.

5.2.5 ערעור על החלטת ועדת אתיקה יהיה בעתירה לבג"צ.

5.3 הוועדה לא תחייב מטפל לפעול בהתאם להחלטה שנוגדת את ערכיו, מצפונו או שיקול דעתו הרפואי. במקרה כאמור, יוכל המטפל להעביר את הטיפול למטפל אחר, המכיר את המטופל ומוסמך להמשיך את הטיפול במטופל (GLD 07.00)

חזרה

6 הרכב וועדת האתיקה

6.1 הוועדה תורכב מ- 6 חברים במפורט להלן:

- יו"ר הוועדה – משפטן הכשיר להיות שופט בית משפט מחוזי לפי רשימה שנקבעה על ידי משרד המשפטים.
- שני רופאים מומחים בתחומים שונים.
- פסיכולוג או עובד סוציאלי.
- נציג ציבור או איש דת.
- אחות מוסמכת.

6.2תקופת הכהונה של חברי הוועדה היא 4 שנים

חזרה

7 מניין חוקי

- בהפעלת סמכויותיה לפי חוק, למעט בהשגות על רישום עובדתי ברשומה לפי סעיף 24 (ב) לחוק הרכב מלא.
- בנפעלת סמכויותיה כגוף מייעץ – אין חובה לקיים מנין חוקי.
- בהשגות לפי סעיף 24(ב) לחוק תכונס הוועדה בהרכב של 3 חברים – יו"ר הועדה ושני רופאים מומחים
- לדיונים אד הוק יש לזמן את הצוות המטפל, המטופל ו/או בני משפחתו ו/או נציגיו החוקיים (למעט בדיונים על מניעת מידע ממטופל או מסירת מידע על מטופל לאחר, בהם זימון המטופל לא יאפשר דיון פתוח וגלוי).
- בסמכות יו"ר הועדה לזמן משתתפים נוספים לוועדת האתיקה לפי שיקול דעתו ולפי בקשת המטופל ובני משפחתו.
- דיוני הוועדה יהיו פרונטליים ויירשמו ע"י יו"ר הוועדה בפרוטוקול ויתנהלו בדלתיים סגורות, אלא אם כן הוחלט ע"י יו"ר הוועדה להרשות נוכחות אדם נוסף בדיון, בכפוף לכל דין. רק בהעדר כל חלופה אחרת, יתקיים דיון אודיו/וידאו המאפשר אינטראקציה ישירה בין חברי הועדה.
- מזכירת הועדה תנהל רישום של דיונים שזומנו ולא קוימו, לרבות הסיבה שבגינה לא התקיימו. בנוסף תעקוב אחר ביצוע החלטות הועדה ותתעד ביצוען ברישומיה.
- **פרסום מידע למטופלים ובני משפחתם**- מידע על ועדת האתיקה של ביה"ח, סמכויותיה ואופן התכנסותה מפורסם בדפי המידע המחלקתיים, באתר האינטרנט של ביה"ח, בשילוט ומסכי מידע ברחבי ביה"ח. כמו כן יימסר למטופל /בני משפחתו מידע עפ"י בקשתם ע"י השירות הסוציאלי ועו"ס המחלקה.
- **ממונה אתיקה**- בנוסף לפעילות ועדת האתיקה, יפעל ממונה האתיקה של ביה"ח לקידום ומימוש זכויות המטופל בביה"ח ויהא אחראי על פעילות ועדת האתיקה וכינוסה לדיונים עיתיים ודיוני אד הוק. לצורך תפקידו יהא רשאי לשוחח עם הצוות המטפל, המטופל ובני משפחתו כדי לקבל מידע ולברר אם המחלוקת ניתנת ליישוב מבלי שתכונס ועדת אתיקה

חזרה

8 מונחים והגדרות

מונח	הגדרה
ועדת האתיקה או ועדת האתיקה המוסדית	ועדה שמונתה לפי ס' 24 לחוק, אשר תפקידיה וסמכויותיה יהיו כמפורט בנוהל. מינוי חברי ועדת האתיקה המוסדית יאושר ע"י משרד הבריאות.
נציג חוקי של המטופל	אחד מאלה: מי שמונה על ידי בית המשפט כאפוטרופוס לגופו של המטופל, מיופה כוח רפואי או מקבל החלטות זמני לפי סעיף 14א לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996.
מרכזת ועדת האתיקה	מזכירת המערך לאיכות ובטיחות המטופל טל' 03-6974732.
ממונה אתיקה וזכויות המטופל	מי שמונה ע"י הנהלת ביה"ח על קידום זכויות המטופל ופעילות ועדת האתיקה.
מנהלי א-ב	מנהל/ת האיכות ובטיחות בכל מחלקה/יחידה.

חזרה

9 אחריות וסמכות

בעל תפקיד	אחריות וסמכות
ממונה אתיקה בבית החולים	קידום זכויות המטופל ופעילות ועדת האתיקה.
המערך לאיכות ובטיחות המטופל	ריכוז פניות מטפלים /מטופלים לוועדת האתיקה
חברי וועדת האתיקה	השתתפות בוועדה
מרכזת ועדת אתיקה	ארגון ותיאום הטיפול בפניות לועדת אתיקה

חזרה

10 סימוכין

- חוק זכויות החולה, התשנ"ו – 1996
- תקנות זכויות החולה (דרכי מינוי, תקופת כהונה וסדרי עבודה של ועדת אתיקה), התשנ"ז-1996
- חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב- 1962
- חוק מידע גנטי, התשס"ח- 2000
- חוזר מנכ"ל 9/06- מגילת זכויות המטופל בראיה של חובות המטפל
- חוזר מנכ"ל 9/2018 מיום 8.10.2018 - פעילות ועדות אתיקה במוסדות הבריאות

חזרה

11 **כתיבה ואישור הנוהל**

פעולה	שם ותפקיד	תאריך
כתיבה	עו"ד סיגל רביע, יועצת משפטית גלית ברק, מרכזת תחום תקנון ובקרה	01/2025
אישור	דר' חגית פדובה, סמנכ"ל איכות ובטיחות המטופל	01/2025

תזרה